

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmintetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 frt - kr.
Félévre - - - - - 5 frt - kr.
Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr.
Egy órára - - - - - 1 frt - kr.

Hirdetési ár:

Ótásósbos petisior egyzer beigtatásért 5 kr.
Hélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. -
Nyilttér 4 hasábos petisiorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglalt
ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd, Február 3.

24. szám.

A debreczeni kereskedelmi és ipar-kamara Barosshoz.

Debreczen február 3.

A legrutabb önzésből és legnagyobb-fokú roszakaratból Magyarország áruforgalmi politikája ellen intézett osztrák támadásokra méltó felháborodással felelt tegnap a debreczeni kereskedelmi és ipar-kamara is. Rendkívüli közgyűlésen egy-értelmű határozattal mondotta ki, hogy teljes bizalommal és hálás elismeréssel van a magyar kereskedelemügyi miniszter nemzet-gazdasági és közforgalmi politikája iránt. Hazafias tisztelettel kéri Baross Gábort, hogy közelebből az új vasuti áruudjiszabást minden körülmények között fenntartsa; hogy Magyarország közgazdasági önállóságának nagy munkáját tovább folytassa és vezesse a tökéletesedés felé.

A rendkívüli közgyűlés lefolyásáról közöljük az alábbi tudósítást:

A gyűlésen jelen voltak: Sesztina Lajos, dr. Király Ferencz, Szabó Kálmán, Geréby Fülöp, Benyács Emil, Novelly Ede, Szikszay Lajos, Erber Vilmos, Vágó Andor, Bechert Manó, Flezsár Ignác, Boldogh István, Pongó Lajos, Eklí Gábor, Katona József, Pető István, Salánky Ferencz, Lőrincsik László stb.

A közgyűlés egyetlen tárgyát Sesztina Lajos kamarai elnök röviden jelezvén, átadta a szót Dr. Király Ferencz kamarai titkárnak. — Ösmertette a jan. 1-én életbe léptetett új teheráru díjiszabást, a mely lényegesen kedvező főként a kivitelű áruknak és terményeknek. Az új díjiszabás tulajdonképpen pedig nem egyéb, mint egyesítése az eddig is érvényben volt szállítási kedvezményeknek. — Épen ezt kifogásolta a jan. 24-dikén ülésezett alsó ausztriai iparegyesület s feliratot intézett az osztrák kereskedelemügyi miniszterhez, hogy hatáskörében mindent elkövessen, ezen az osztrák iparra nézve sérelmes magyar tarifarendszer megszüntetésére.

Az osztrák ezen beavatkozása a magyar közlekedésügyi politikába illetéktelen is, igazságtalan is. Hiszen ők már előbb a ma-

gyar kivitelre nézve sokkal sérelmesebb intézkedéseket tettek.

Példákkal illusztrálja. Az osztrákok a Károly-vasuton olyan magas szállítási díjakat állapítottak meg, hogy azok folytán a borsikid-munkácsi vonalon lehetetlen a szállítás, s a közforgalmat ezáltal elterelték természetesen irányából.

Az igaz, hogy az új díjiszabás nagyon megkönnyíti és olcsóvá teszi a magyarországi nyers termények szállítását épen a nagy távolságokra; ámde ugyanezen kedvezményben részesíti az osztrák ipar termékeit.

A debreczeni kamara az osztrák kapzsiság mozgalmával szemben kezdetben nem tartotta szükségesnek, hogy országos ellemozgalmat állítsunk a támadások elé. — De azóta a helyzet sokat változott.

Beállott a szükség, hogy az ország minden szaktestülete bizalmával és helyesléssel támogassa a kereskedelemügyi minisztert. Az ügy olyan nagy hullámokat vetett, hogy már parlamenti diskussio tárgyát is képezte. A miniszterelnök Kaas Ivor interpellációjára kijelentette, hogy a kabinet teljesen egyetért Barossal, ennek közlekedésügyi politikáját illetőleg, és hogy a kormány az ország belügyeibe nem tör semmiféle külső beavatkozást.

Az osztrákok mégis folytatják az agitációt.

Azt állítják, hogy a magyarországi díjiszabás az Ausztria és Magyarország között fennálló vám- és kereskedelmi szerződésről szóló 1878. XX. t. cz. 1. szakaszába ütközik. Ez a szakasz csak azt tartalmazza, hogy vámilletéket nem szabad kivetni, vámvonalat nem szabad felállítani. A díjiszabás pedig csak nem tekinthető adónak. Ha az új díjiszabás szerződés ellenes volna, a törvényben benne kellene lenni annak, hogy a monarchia mindkét államában egyöntetű díjiszabás alkalmazandó.

A hetvenes években már egyszer hasonló támadást intéztek ellenünk az osztrákok, de akkor maga Deák Ferencz felelt meg nekik, hogy a közlekedésügy nem közös.

Miért csinálnánk most még több közös ügyet?

Az osztrákok nem állanak egyedül. Az osztrák védmóros politikai nagyparasok szövöztek az németországi agráriusokkal, hogy a Németország és Ausztria-Magyarország között most folyó tárgyalásokat a kereskedelmi szerződés ügyében, meghusításák. E szerződés

nagy vívmánya lenne a magyar érdekeknek. Ha köztünk és Németország között szerződés viszony van megállapítva, rendezettebb alakot nyer terménykivitelünk és a gazda, a kereskedő, a gyáros biztosabb számításokra fektetheti üzletét. Főlemlítette, hogy például az „István“ malom mily károsan tapasztalta eddig gyakran ilyen viszony hiányát.

A német nemzet nagy zúme is ép oly melegen ohajtja ezen szerződés megkötését, mint az egész magyar nemzet és azok az osztrákok is, a kik nem hívei a védvamos politikának. Ellenségei a német agráriusok, a nagybirtokosok, a kik félnek a magyar nyers termény kivitelétől és az árak hanyatlásától; ugyszintén az osztrák védvamosok, a kik meg a szerződés megkötése esetén a maguk gyártmányainak magyar piacait féltik a fejlettebb német ipar termékeitől.

Hogy tehát megakadályozzák a szerződés megkötését, akadályul odadobni szeretnék az új magyar tarifát és Baross Gábor minisztert.

Azt kívánják, hogy a mit a természet: a fekvés páratlan előnyeit, megtagadott Bécs-től, azt Magyarország pótolja az által, hogy saját életbevágó érdekeit rendelje alá Ausztria érdekeinek.

Minő kapzsiság; minő megsértése a magyar közjognak.

Ma már nem csak az osztrák szaktestületek, hanem Bécs város községtanácsa is így hurokat pengetnek. — Előadó a lapokból azt is olvasta, hogy az ügyről Ö Felsőleg előterjesztést tétetett magának.

Dr. Király Ferencz egész bizalommal viseltetik a kormány iránt, hogy az Magyarország vitális érdekeit erős lesz megvédelmezni. — Annnyival inkább, mert a közvélemény osztatlanul támogatja ezt a valóságos nemzeti ügyet.

A tarifa háboru kérdése is szóló szerint, a ki az önálló vámnak a híve, manifestálja annak káros voltát, hogy a két ellentétes érdekű állam ipari és kereskedelmi tekintetben egy kalap alá van vonva. Megvan róla győződve, hogy ehhez hasonló viszályok mind addig ismétlődnek, míg Magyarország kereskedelmi és pénzügyi politikája nem függetlenítettik. — A debreczeni kamara ilyen nézetnek már évekel ezelőtt is kifejezést adott.

Ezek után előterjeszti megvitatás és elfogadás végett a következő határozati javaslatot.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A föld körül.

A napokban érkezett vissza Polába a „Fasana“ nevű cs. és kir. naszád hajó, miután 15 hónap alatt megtette volt az utat a földgömb körül. Nem lesz talán érdektelen, ha a hajóról s annak érdekes és tanulságos utjáról néhány adatot közlünk.

A „Fasana“ naszád (corvette) 1970 tonna tartalommal bir s gőz- és vitorlászervekkel van ellátva. Gőzgépei 1700 ind, lóerőjűek. 4 nehéz és 3 könnyű ágyúval, nemkülönb 2 mitrallieuss-el van felszerelve.

A hajó parancsnoka ez uton Berghofer Rudolf fregatkapitány volt, kinek rendelkezése alatt 6 tengerész tiszt, 18 tengerész hadapród, 2 tengerész orvos, 1 biztos és 3 gépész, valamint 240 fönyi legénység állott. A tisztikar tagjai közül egy sorhajó hadnagy, egy sorhajószázados és az első hajóorvos, s a legénység közül többen magyarok voltak.

Az utazás célját elsősorban a tisztikar, a flumei hadi tengerészeti akademiát végzett és utjonnan kinevezett tengerész hadapródok és a legénységnek a hajózásban való gyakorlása képezte, miért is a „Fasana“ rendszerint csupan vitorlákkal hajózott. A hajógép használata főképp a kikötőkbe való bejárás és az innen való távozás, esetleg szűkebb csatornák áthajozása alkalmára szorították. A hajó tisztikara ezenkívül oceanograficai, kereskedelmi, cartographiai és etnographiai tanulmányok eszközésére volt utasítva. Az utazás bővebb leírását ugy szintén a tudományos kutatások és tanulmányok eredményét a haditengerészeti kormány később bizonyára közzé fogja tenni s ezek elé kiváló érdekekkel nézhetünk.

1889. évi szeptember 21-én hagyta el a „Fasana“ a polai hadi kikötőt s kedvező sze-

lekkel Messinába vitorlázott, hová ugyanazon hó 29-én érkezett meg, itt élelmiszereit kiegészítve folytatá utját Gibraltár felé. A Sardinia sziget közelében a hajó felett keletről jött egyike a legerősebb orkáknak vonult el, — mely ugyanakkor a sardiniai szigeten tetemes károkat okozott, a „Fasana“ azonban az orkán szerencsésen minden sérülés nélkül kitarította, a mi ugy a hajó jó szerkezetéről, mint szakavatott vezetéséről tanuskodik. —

Október 19-én érkezett a hajó Gibraltárra, honnan néhány napi tartózkodás után folytatta utját Brazília felé. 27 napi igen kedvező hajózás után november 12-én San-Salvador de Bohidában kötött ki s majd ismét Rio de Janeirobe vitorlázott. Ez utóbbi kikötőben, — melyről sokan azt állítják, hogy szép fekvés tekintetében Nápolylyal az elsőbbségért vetélkedhetik, a „Fasana“ oda érkeztekor ropant hőség uralkodott (39° Celsius), minek következtében a sárgaláz a városban igen erősen dühöngött. A „Fasana“ ezen kedvezőtlen viszonyok következtében Rio-t rövid 8 napi tartózkodás után ismét elhagyva Montevideo felé vitorlázott. A délamerikai vizeken gyakori orkán az ugynevezett pemperos a „Fasana“-t ez utjában szintén utólte, a hajón azonban szerencsére ez a vihar sem okozott kárt. Montevideoból 1890. január 7-én folytatta utját a naszád dél felé s ugyane hó 27-én behajózott a Magellan szorosba, melyet a Puerta-Arenasben töltött 2 napot is beszámítva 5 nap alatt hajózott át, a mennyiben már jan. 31-én kiért a csendes óceánba.

A csatornában a hajózás a kedvezőtlen időjárás, ellenkező szelek és áramok következtében, nemkülönb kedvező horgonyzó helyek hiányában igen nehéznek bizonyult, bő kárpótlást nyújtottak azonban ezert a Magellan-szoros, valamint a többi patagóniai csatornák természeti szépségei, melyek a hajózás nehézségei okozta gondokkal bizonyára felérték. Dél-Amerika nyugati partján a „Fasana“ előbb Corral, aután Valparaiso és Callao ki-

kötőkben vetett horgonyt. Valparaisóból a hajó tisztikara Santjagóba, Callaoból pedig Limába tett igen tanulságos kirándulásokat. Callaoból ezenkívül az Andes hegységen át vezető vasuton a kirándulók 12.200 lábnyi magasságig szállottak fel.

A legrövidebb idő kisérte ezután a „Fasana“-t a csendes óceán-sziget csoportjain át; 27 napi vitorlázás után Mukubirában vetett horgonyt, hol a csendes, jó indulatú és vendégszerető, de a műveltség igen alacsony fokán áll lakosság érdekes néprajzi tanulmányokra nyújtott alkalmat. A szépségéről híres Tahiti szigetén a hajó személyzete ugy V-ik Pomaré király családjá, mint az egész lakosság részéről a legelőzékenyebb szívéllyességgel fogadtatt.

Tahitiből 14 napi ugyancsak kedvező időjárás közti vitorlázás után a naszád a Samoa szigetekhez ért és Upolu sziget Apia kikötőjében vetett horgonyt. A Samoa-szigeteken az újabb időben lefolyt számtalan történelmi nevezetességű események egymagukban is elegendők arra, hogy irántuk az érdeklődést fokozzák — A német birodalmi főkonsul kiváló előzékenységgel a „Fasana“ tisztikarának lehetővé tette, hogy a Samoa-szigetek politikai, kereskedelmi s egyéb viszonyaival behatóan megismerkedhessenek.

A Samoa-szigetektől az osztrák-magyar hadihajó a Fidgi szigetesporthoz vitorlázott, Seira és Viti Seir-ben kötve ki, innen ismét kedvező szelekkel az új Hebridák felé s ezek től a Sandwich-szigetekhez vitorlázott. Anegyumban alkalom nyílt a benszültöttekkel érintkezésbe lépni, a kik, habár most már keresztény vallásra keresztelvék, ősi vallásukat, az emberevést, még mindeideig teljesen el nem birták hagyni.

Juius 8-án Numeában vetett horgonyt a „Fasana“, hol a francia hatóságok részéről a legszívélyesebb fogadtatásban részesült. A francia nemzeti ünnep alkalmával csónak verseny rendeztetett, s a „Fasana“ kutterje

Nagyméltóságú miniszter ur!

Az alsóausztriai iparegyesület és ipari szaktestületek, valamint az osztrák sajtó részéről Nagyméltóságod személye és közgazdasági alkotásai ellen intézett alapítan vádák és indokolatlan támadásokkal szemben erkölcsi és hazafias kötelességének ismeri a tisztelettel alulirott kereskedelmi és iparkamara az érintett vakmerő célzatos támadásokat visszautasítani, mai napon tartott rendkívüli közgyűlésének egyhangulag hozott határozata alapján kijelenteni, hogy Nagyméltóságodnak nemzetgazdasági és közforgalmi politikáját minden részében és irányban, különösen pedig a folyó év január, elején életbe lépett vasuti áruudjiszabást teljes elismerésének és melegen érzett hálás köszönetének kifejezése mellett helyesli, magáévá teszi és annak határozott fenntartását kérelmezi. Midőn erről Nagyméltóságod őszinte bizalmunk és ragaszkodásunk nyilvánításával értesíteni szerencsénk van, egyszersmind kérjük, hogy hazánk közgazdasági önállóságának és reorganizációjának nagy munkát a megkezdett irányban minden idegen befolyástól menten változatlanul tovább folytatni méltóztassék.

Sesztina Lajos úgy hiszi, hogy a közgyűlés meggyőződést szerzett az osztrák méltatlanságról, — melyben annyi örvendtes van reánk nézve, hogy irigylük tőlünk Baross és irigylük boldogulásunkat, — a melyet munkálni elvégre is nekünk jogunk van. A támadásokat az osztrákok kezdték; megis ők érzik magukat sértve, ők jajdulnak fel, ha mi a saját javunkat keressük. Ajánlja a határozati javaslatnak egyhangulag leendő elfogadását.

Dr. Király Ferencz bejelenté, hogy vasárnap a helybeli szappanos ipartársulat küldöttsége járt nálla, oly ezéből, hogy a társulatnak az országos mozgalomhoz való csatlakozását tudomásra hozzák.

A közgyűlés ezen csatlakozást külön nem kiánta a határozati javaslatba befoglaltatni, miután a kamara ugys az összes kereskedők és iparosok nevében határoz.

Többek rövid beszéddel kifejezett hozzá-

a francia és angol hadihajók csónakjaival tartott versenyen elsőnek érkezett be, mi a hajó nymbusát e kikötőben nem csakély módon emel!

Az utazás további folyamán Moresby kikötőt érintette a hajó Uj-Guineán, azután a gőzgépet használva a Torresszorson haladt át. Hupang (Timorsziget) meglátogatása után augusztus 22-én Sorabagába érkezett a hajó, honnan 8 napi tartózkodás után, mely tanulmányok tételére fordított, Batavia felé folytatta utját. — Mindkét utóbbi kikötőben a „Fasana“ tisztikara a legszívélyesebb vendéglátással fogadtatt, melynek viszonzásul Berghoffer parancsnok Battaróban hajó fedélzetén nagy és kitünően sikerült bált adott, melyre a kikötőváros előkelőségei voltak hivatalosak.

Tizenkét napi gyors és igen kedvező hajózás után Port Louisban kötött ki a „Fasana“ honnan Aden felé folytatá utját. A Sage de Matanál a tengerészeti térképek rectificálisa céljából mélységmérések eszközöltettek. November 30-án Adenbe ért a „Fasana“ s öt napi tartózkodás után Djeddah, Suez csatorná és Port Saidon át hazafelé vevé utját; Suezből érdekes kirándulást tettek a hajó tisztjei Cairoba.

A Középtengerben igen kedvezőtlen időjárás fogadta a „Fasana“-t, oly annyira, hogy Janta szigetén kénytelen volt a jobb idő beálltáig menedéket keresni.

Vége 1890. december 30-án ismét a polai hadi-kikötőbe ért vissza a „Fasana“, hol lefog szereltetni s alapos tatarozás alá vettetni.

Sok érdekeset és tanulságosat láttak s tapasztaltak a „Fasana“ utazói ezen földközi utjokon, s remélhető, hogy tapasztalataik mielőbb szakszerűleg feldolgozva közzé fognak tétetni és ekként közkincsévé válni.

Gróf Batthyány Tivadar.

Járulása után a közgyűlés egyhangúlag elfogadta a határozati javaslatot, mely táviratilag küldetett meg Barossnak. A miniszter zajos élettése között zárta be elnök a gyűlést.

Napi hírek.

Tájékoztató.

Korcsolyapálya a Margit-fürdőben és a Nagyerdőn nyitva reggel 10 óráig.
Nagy sítahangverseny vasárnap és ünnepponkon d. u. 4 órakor a „Margit-fürdő” nagyerdőben.
Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként délelőtt 10-től 12-ig.
Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.
Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 2-7-ig.
Febr. 5. Allami emlék szétosztása.
Febr. 7. Evang. filigránytétel theatestélye a Biká-ban.
Febr. 7. Könyvesek bálja.
Febr. 8. Alföldi takarékpénztár közgyűlése d. e.
Febr. 9. Helybeli helyőrségi tiszt kar estélye a „Biká-ban”.
Febr. 10. A függetlenségi kör bálja.
Febr. 14. Szabadellő párt bálja a Bikában.
Február 15. A „Polgári kör” rendes közgyűlése.
Febr. 22. Kőrösi Csézy emlékére közgyűlés.
Febr. 25. Reményi Ede hangversenye.
Márcz. 1. Honvédegyet közgyűlése eszmadia szobában.
Márcz. 1. Csikótelepbe való beiratás határidejéig a városgazdai hivatalban.

— A debreczeni kir. tábla elnöke Puky Gyula, a mint értesülünk, pár nap múlva meglátogatja városunkat.

— A kórház építésére az árlejtést rövid idő múlva kihirdeti a városi tanács. A kórház terveinek készítője Gerster Kálmán budapesti műépítész a múlt napokban Debreczenben időzött s a főmérnök vele együtt dolgozta ki az árlejtés föltételeit. A honvéd kaszárnyák építésére vonatkozó árlejtést valamivel később teszik közzé. A kórház tudvalevőleg a Péterfia utca végén, a régi gazdasági tanintézet épületének felhasználásával és telkén, valamint a vele szomszédos városi lucernás kertben épül pavillon rendszerben. — Az építési költségek 300—325 ezer frtra mennek.

— A debreczen. f.-abonyi vasutat márcziusban adják át a közforgalomnak. Ugyanakkor megnyitják az onat polgári szárnyvasut. A tiszai hid azonban csak májusban lesz átvehető. — Az hid építése télen át is serényen folyt. — Még csupán két meder oszlop nincsen egész magasságra fölemelve. — A vasszerkezetek már a helyszínére vannak szállítva. — Az összes vasuti tisztviselők kinevezések s ezek a megnyitás előtt két héttel költöznek be az új állomásokra.

— A debreczeni kir. tábla hivatali személyzetének már eddig kinevezett tagjai között számos olyan van, a kiket Debreczenben eddig is személyesen ismertek. Ezek részint Debreczenben végezték tanulmányaikat, részint idevalók, vagy rokonságban állanak itteni családokkal. A királyi tábla elnöke Puky Gyula, az egyik tanácselnök Széll Farkas, a kollégiumban tanultak. Cserna Vincze a főügyész, testvéreivel, a költő Udvardi Cserna Gézával együtt szintén a debreczeni jogakadémianak volt kitűnő hallgatója. Draveczky Adorján és Kovács Antal táblai bírák is debreczeni diákok voltak. Draveczky Adorján ezenkívül néhai Molnár György orsz. képviselőhöz sógorosági viszony kötötte; testvére Draveczky Béla érmelléki földbirtokosnak s közeli rokonságban áll az itt lakó Szunyoghokkal és Fráterekkel. Stancsek János táblai bíró, veje néhai Buday Imre abonyi földbirtokosnak, a ki Debreczenben szeretett lakni. — Csathó Ferenc tanácselnök pedig veje Szikszay Józsefnek. — Pálffy István elnöki titkár fia Pálffy Dániel helybeli tekintélyes sertéskereskedőnek. Iskoláit itt és Eperjesen végezte. Deák Ferenc is debreczeni fiú. — A debreczeni táblai bírók kara kitűnő, alapos képzettségű férfiakból van összeállítva, úgy hogy jobbat — a mint egy szakértőtől hallottuk — már kívánni sem lehet. A bírói kar még nem teljes, mert értesülésünk szerint még öt bírói állomás betöltetlen. Ezek csak később neveztetnek ki.

— Népesedés. Debreczenben jan. 25-től 31-ig terjedő héten született ev. ref. (115—150 anyk. t.) élve 18 fiú, 14 leány, halva 1 fiú, 3 leány, együtt 19 fiú, 17 leány — 36 (30 törvényes, 6 törvénytelen). Egybekelt 21 pár R. kath. (35—44 anyk. t. élve 4 fiú, 5 leány, halva 1 leány együtt 4 fiú, 6 leány (10 törvényes) Egybekelt 6 pár. — Izraelita (6 8 anyakönyvtétel) élve 1 fiú, 1 leány — 2 (törvényes 1 törvénytelen) Autonom orthodox izraelita (4—4 anyk. t.) élve 1 leány törvényes. Született összesen 24 fiú, 25 leány — 49 egyén. Meghalt ugyanezen idő alatt 16 fiú, 21 nőnemű — 37 egyén. Ezekkölül ev. ref. 29, R. kath. 7. izr. 1.

— Kis Ferenc segédlelkész nt. K. Tóth Mihály ur oldala mellett egy keresztelési agendával 40 arany frank pályadíjat nyert. E pályadíjat a Kolozsváron megjelenő „Predikátor” számára Szász Gerő szerkesztő tüzte ki.

— A m. ált. biztosító társaság helybeli főügynöksége helyiséget cserél. A br. Podmaniczky ház első emeletét ugyanis, a hol a főügynökség szállásolt, a város kibérelte a kir. tábla hivatali helyiségei egy része számára, s ezt át kell alakítani, azután bebutorozni.

A főügynökség már február második felében kihuzozkodik a Dégenteld palota első emeletén bérelt díszes új helyiségébe.

— Felhívás az 1848/9-diki öreg honvédekhez. Bajtársak, már egy éve, hogy az elnök leköszönt, nekünk nem szabad széthullanunk, mint az oldott kéve, mert nekünk istápolnunk, és ha eljön utolsó óránk, tiszességesen el kell takaritanunk egymást; jön az országos központi gyűlés Budapestben, hol a szenvedő öreg honvédeknek segélyben részesítik, ha a kellő intézkedéseket megtehetjük. — Tehát jöjjetek össze márczius hó 1-ő saaján reggeli 10 órakor — a eszmadia szobában elnököt, jegyzőt, pénztárnokot, valamint tizenhárom egyenruhás honvédet, kik végtisztességtételre szoktak kivonulni, megválasztani. Debreczen, 1891. február 2. Sebes György, mint 1848/9-iki honvéd.

— Az iparos ifjak együletének közgyűlése. A debreczeni iparos ifjúsági önképző és betegség segélyező egyület, mely már 18 év óta áll fenn, vasárnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlését. — Beke Mihály elnök nem jelenhetvén meg, Lőrincsek László alelnök vezette a gyűlést. — Az évi jelentés felolvastatta az első tárgyat. — Az egyület vagyonállásáról, tevékenységéről hű képet nyújtanak a jelentés következő adatai. A kiadások 1210. 61 frtot, a bevételek 834.62 frtot tettek egy 375.99 frt, hiány volt, mely a tagsági díjak be nem fizetéséből állott elő. A hiányt a betegsegélyezési pénztárból vett kölcsönnel fedezték. Az egyület szállóját 1531 átutazó segéd és iparos használták, a kik 153 frt, 10 kr. szállás pénzt fizettek. Az egyület részére tett adományok összege 120 frt. Az egyület kezelése alatt álló alapok összesen 3329 frt, 64 krt, tesznek. — Legnagyobb alap a külföldi utassegélyező alap 876 frt, 91 kr. Az együletnek 850 kötetből álló könyvtára van 1100 frt. értékben; egyéb ingóságai 1200 frtot érnek. Így összesen vagyonát több hatodfél ezer forintnál. — Tagjainak száma 137, — A közgyűlés a választmány javaslata értelmében nevezetes intézkedést tett, a minek folytán remélhető, hogy a tagok száma szaporodni fog. — Az ipari és gyári alkalmazottak betegsegélyezési ügyét az országgyűlés a közel jövőben országosan rendezvén (a képviselő ház ezen a héten tárgyalja az idevonatkozó törvényjavaslatot) a legalább 200 tag fölött nem rendelkező együletek a betegsegélyezést nem gyakorolhatják. — Így a debreczeni egyület is kénytelen lesz beszüntetni a betegsegélyezést. — Tehát a tagsági havi díjakat 40 krról leszállította a közgyűlés 20 krra — A felmentvények megadása után következett a tiszti kar újra alakítása. Megválasztottak: elnök: Beke Mihály, alelnökök: Lőrincsek László, Vetssy Béla, titkár Grünwald József, II-od titkár Kubaeska István, pénztárnok Forgács Károly, jegyző Surina Sándor, könyvtárnok Kiss József Ferenc és Nosztrai Lajos, gazda Zavilla Gyula, orvos dr. Legányi Gyula. — A választmány iparbarátokból, önálló iparosokból és iparos ifjakból alakított meg. — Szedlák József pénztárnok, Vadon Sándor dakőri elnök és Boros Lajos karmester állásukról lemondtak. Végül Kőrösi Sándor és Thaly Kálmán az egyület tiszteletbeli tagjai közé megválasztottak. Gr. Dégenteld József, Simonffy Imre és dr. Király Ferenc szintén tiszteletbeli tagjai az együletnek.

— A csontváz. Az Ondódon a vérvölgyben egy csontváz találtatott, egy kivágott fatüvében. Mint az orvosi szakvizsgálat ki deríté a csontváz nő volt s mintegy 25—30 éve, hogy a földben van.

— Valóságos szárlás az, a mit egy németely háztulajdonos csinál. — A házbéreket némelyek ugyanis hallatlanul magasra fölemelték s olyan bért követelnek a lakást keresőtől, hogy azoknak menten elmegy a kedvük a Debreczenben való lakástól. — Ezek a derék urak úgy okoskodnak, hogy ide költözni május elején egy csapat jó fizetésű táblai bíró és egyéb igazságügyi tisztviselő, a kiknek megszűly lakást bérelni, úgy a hogy kapnak. Tehát milyen jó schett lesz az, ha mérég drágán adják bérebe azoknak a jövevényeknek a lakásokat. Hallottunk pár esetet és elszörnyűkötünk rajta. Hát azt akarják ezek a házi urak, hogy méltán illethessék Debreczenet olyan rut kapzsisággal, milyent egy bizonyos mozgalmas időbeli eljárásért már nem egyszer szemünkre lob bantottak? Hát így akariák némely debreczeniek városunknak rossz híret költeni az országban; így készülnek várni azokat, a kik hivatalva lesznek társadalmi életünk vért fölfrisíteni, a város intellectualis erejét növelni? — Nagyon tévednek azok az urak, a kik azt hiszik, hogy a város új lakosai, a kik ide vannak mintegy rendelve, kényszerítve lesznek bármily magas bér mellett kivenni a lakást, mert nem lesz miben válogatniok. Van lakás üresen bőven. Nagyon sokat, és jókat bejelentettek már eddig is a rendőr kapitányságoknál. — A lakberek fölszigazása indokolhatatlan, igazságtalan és azon kívül csunya dolog. — Hiszen a házi urakat községi adók nem terhelik nálunk, vízvezetéket nem adnak, a lakások sem kényelmesebbek mint másutt, mégis akadnak egyesek, a kik egy 4 szobás lakásért olyan bért szabnak, a mennyiért Budapestben vízvezetékekkel, fűdővel ellátott 6—7 szobás lakást lehet kapni. Azt se tessék figyelmen kívül hagyni azok, a kik magukra vehetik ezt a gyöngéd czézást, hogy

nem százával jönnék ám azok a kir. táblai tisztviselők, mert számuk nem lesz annyi mint az üzletvezetőség hivatalnokaié, a kiknek beköltözése bizony alig változtatott valamit észrevehetőleg a kiadó lakások számában. Végül azt is jó lesz megjegyezni, hogy egy tanács elnök lakbér illetménye 400, egy bíróé 300 forint. — Az olyan nagyon vérmes reményeket tápláló házi urakat tehát saját érdekükben figyelmeztetjük, hogy kegyeskedjenek a magasból lejjebb szállani; ne hogy keserű legyen majd a csalódásuk.

— Hírlap statisztika. A „Vas. Ujság”-ban Szinoyei József az idén is összeállította a Magyarországon megjelenő hírlapok statisztikáját. Összesen 1891 elején a fővárosban 298, a vidéken 140 helyen 346 és külföldön egy magyar nyelvű lap jelent meg. (Mig a múlt 1889. év elején Budapestben 283, és 146 vidéki városban 351, külföldön 2 hírlap és folyóirat adatott ki magyar nyelven). Ezenkívül megjelen hazánkban idegen nyelvű lap és folyóirat: német nyelven 132 (1890 elején 110); szláv nyelven 37 (1890 elején 32); román nyelven 15 (1890. elején 19); olasz nyelven 2 (1890 elején 2); francia nyelven 3 (1890 elején 3); összesen 189; a magyarokkal együtt 834. (1890. évben 167, a magyarokkal együtt 803.) E szerint 9,558 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hírlap; 13,637 németre egy német; 75,662 szlávra egy szláv és 154,919 román ajku egyénre egy román hírlap. — A Magyarországon megjelenő 834 hírlap és folyóiratról 16441 lélekre esik egy. Debreczenben 8 hírlap jelenik.

— A nyomor. Csapó János szegény ember már rég időtől fogva betegeskedik, betegsége alatt 13 éves kis leánya kéregetésből tartotta fent atyját s önmagát. A szegény ember azonban annyira rosszul lett, hogy a kórházba kellett szállítani. A kis leány most magában áll, mindenkivel elhagyatva. Jó szívű emberbarátok figyelmét felhívjuk a szegény kis leányra.

— A debreczen. n.-léta vasút előmunkálatait Sander és társa vállalkozók, a kik a békésmegyei vasutakat építik és ezenkívül több nagyobb vasút építésének is érdekelve vannak, mihelyt az idő enyhülni fog mérnökkel megkezdeti és sietve be is fejezti. A vállalat mérnökei ma Debreczenben időztek s itten a város vezetőivel, valamint az érdekeltség végrehajtó bizottságának tagjaival értekeztek.

— Talált pénztárca. A Bárány csapcsékben egy pénztárca találtatott kis összegű apró pénzzel. Tulajdonosa kellő igazolás mellett a III. ker. kapitányságnál átveheti.

— A pinceváltó. A b.-csabai népbanknak véres truediák között bekövetkezett bukása óta a hírlapolvasók szeme gyakran megakad ezen a german technicus terminusból szolgálat átfordított szón: „pinceváltó”. A kik a különböző vállalkozó váltók megszületésének s hosszabb-rövidebb lejáratu pályafutásának kérdésével gyakorlatilag foglalkoznak: a pinceváltók, s a váltófogások tudták, hogy mit kell érteni a „pinceváltó” elnevezés alatt. A közönség nagy része, mely nem érti a bank jargon, nem tudja mit értsen e pogány szó alatt, mely a magában véve vidám jelentésű „pince” szóval összetéve — végtiszólan gyanus értelmet sejtet. Azért nem fölsőleges ennek a sokat emlegetett s még több gyanuval környezetett váltó-speziesnek, a közönség tájékoztatása végett, lehetőleg szabatos meghatározását adni. — Két meghatározás van előtünk. Az egyik, egy elsröngu pénzembernek rövid, de annál jellemzőbb meghatározása így hangzik: „Magyarországon és Ausztriában a pinceváltó elnevezés alatt oly váltót értenek, a melynek kiállításra oly körülmények között történik, a melyek a napvilágot kerülik.” A másik, az elméleti meghatározás ez: Pinceváltónak az olyan váltót nevezzük, melynek aláírásaiban az illetők nem saját nevüket, hanem valamely tetszés szerinti álnévet használtak. A hamis váltótól annyiban különbözik a pinceváltó, hogy az utóbbiak azon szadékból lesznek értékesítve, hogy az értékesítő által lejárator beváltaknak, forgalomba hozataluk tehát családi szadéknélkül történik.

— Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. törvényszék mint telekvi hatóságánál f. év. jan. 21—31-ig. Özv. Faragó Bálintné Sarkadi Julianna veszi Vilmányi Györgyné és társai tanya birtokát 2500 frt. Halmi Imre és neje Komády Eszter veszik Csapó Mária Király Lajosné szőlőjét 105 frt. Özv. Varjas Jánosné Tömösivári Zsuzsanna ugyis mint gyám veszi Varjas Péter ur földjét 800 frt. Nagy Pál és neje Szilágyi Zsuzsanna veszik özv. Szabó Józsefné Szőke Julianna házat új földével 1200 frt. Koszorus Lajosné Kis Julianna veszi Kegyes Imre macsi tanya birtokát 17000 frt. Vámosy Ida veszi Balla Károly háza és ondódi földé öt illett fele részét 2500 frt. Szikszay Lajos és neje Barásy Amália veszik Tassmer Hugó új földjét 2574 frt 87 kr. Kántor Bálint és neje Tóth Erzsébet veszik Tóth Bálint és neje Deme Sára házat 550 frt Bagdi Károly és neje Kis Eszter veszik ifj. Szathmári István ugyis mint gondnok házat ondódi földjével 8100 frt. Szél Jánosné Fiók Eszter veszi özv. Lőrinczi Jánosné és társai új földét 360 Molnár László és neje Gábor Zsuzsanna veszik Csávy Lajos házat ondódi földével 3200 frt. Arvereseni vétel. Budaházy Miklós mint kiskoru gyermekei gyámjai veszi Ujvári István és neje 2805 frtra becsült házas telkét és ondódi földével 5120 frtért. Utóajánlatnak helye nincs.

x Neidlinger G. helybeli eredeti Singer varrógép raktárában egy tisztességes leány azonnal felvétetik.

— Bihar megyei hírek. Nagyvárospályán a két millió háromezer forintba kerülőnek Busch Dávid városi főmérnök tervei szerint az összes középületek hivatalosnak Nagyváradot Biharország méltó központjává lenni. Ezen középületek között helyet foglal az állandó színház, a városháza, a Körszön építendő új vashid, a reáliskola stb. A kész tervekkel a költészetével együtt a tanács a legközelebbi közgyűlés elé fogja terjeszteni. — Nagyvárospályán az utolsó tíz év alatt 6895 lélekkel, 22% tel szaporodott. Népesége 40400 lélek. — A 38219 polgári lélekszám 2879 gyűitő lajstromba van fölvéve. — A biharmegyei csikótelep tervezete, mely a biharmegyei gazdasági egyesület és a megye lötenyészeti bizottsága által állapított meg, a következő főbb pontokat tartalmazza: A csikóknak a telepen való elhelyezése megkezdődik minden év május 1-én és tart, ha az idő megengedi, november 1-ig. Minden darab coikóért fizetendő 16 frt. A csikótelep csak akkor fog létesíteni, ha legalább 150 drb csikó jelentetik be. M. csikók a telepre egyáltalán nem vétettek fel. A telepre szopós csikós kanczák is felvétetnek. A bejelentések illetve aláírás iver t. év február 25-ig Wertheimstein Alfréd lötenyészeti bizottsági elnök urhoz, Nagyváradon nyújtandók be. A csikótelep Madarász biharmegyei község határában, Nagy-Szalontához közel, a vasuti leszálló mellett fekszik.

Gyászrovat.

Mint gyermek, testvér, nagypa, sógor s több rokonok mély fájdalommal jelentjük Miskóczy János volt kiscsapó-utcai leánytanítónak folyó hó 2-án, életének 67-ik, tanítószolgálat 42-ik, bus özvegyiségének 3-ik évében, hosszas betegeskedése, közeleb 5 napig tartó súlyos szenvedése után bekövetkezett csendes halálát, lelke felszáll Jézushoz, ki megmondá régeu, boldogok kik a gyermekek gondját magukra veszik. Hült tettei a boldogultnak február hó 4-én szerdán délután 3 órakor a kis csapó-utcai iskola háztól a kistemplomban tartandó rövid ima után, a csegléd-utcai sirkertben fognak örök nyugalomra tétetni, mely végtisztességételtre rokonainkat, ismerőseinket, pályatársainkat és a részvevő közönséget szomorított szívvel meghívjuk. Debreczen, 1891. Február 2. Gyermek: Miskóczy László gáborjani lelkész, Otília, férjével Szentimrei Györggyel, gyámleánya: Forgács Eszter. Testvére: Miskóczy Mária Domokos Lajos férjével. Sógor: Özv. Forgács Sándor gyermekeivel. Unokája: Szentimrei Jenő. Aldás és béke poraira! A temetést Dankó M. temetk. intézete rendezi.

Özv. Biró Elekné Holkó Julianna, Biró Gábor mint testvér, Holkó László mint sógor gyermekeivel, mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetlen jó férj, szeretett testvér és sógorának néhai Biró Elek monostor-pályi nyugalomba vonult községi jegyzőnek folyó február hó 2-án esteli 8 órakor életének 56-ik évében történt s hirtelen bekövetkezett gyászos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 5-én d. e. 10 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint a halottas háznál tartandó rövid ima után a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni. M.-Pályi 1891. Február 2. Temetését a „Kegyelet” temetkezési intézet rendezi.

A legmélyebb fájdalommal tudatjuk forrón szeretett férjem és atyáknak, kedves vőm és sógoromnak néhai Polgar ALBERT ISTVÁNNAK f. hó 1-éu, délután 1/4 órakor, életének 49-ik, példás házassága 25-ik évében rövid szenvedés után bekövetkezett váratlan elhunytát. Kedves halottunk földi maradványai folyó hó 4-én, délután 2 órakor Csokópály-utca 1460. sz. házunktól a nagytéplomban tartandó rövid gyászszertartás után a hatvan-utcai sirkertben fognak örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességételtre rokonainkat és ismerőseinket, az ellunyuatnak pályatársait és a n. é. közönséget szomorított szívvel meghívjuk. Bánatos neje: Özv. Albert Istvánné, sz. Török Julianna. Gyermek: István, Julianna, Erzsébet, László, Béla és Gyula. Anyósa Özv. Török Andrásné és szeretett sógora Török Lajos gyermekeivel. Aldás és béke hváira! A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezi.

Színház.

(C.) Sudermann óriási hatású színműve tegnap harmadszor is csaknem egészen teltház előtt került színpadra. A megrázó probléma, melyet a német gondolkozó a mai társadalom legközelebbi eszközeivel: színművel dob a felszínre, most minden körben eszmecsere és megbeszélés tárgyát képezi. Gondolkozó emberek újjal mutathatnának a becsület ferde fogalmával nyilvánlatszva dobálózókra a mi társadalmunkban is, a mely ellesett alakok a való életben nagy energiával tapsolnak a szatirizált hasonmásnak a színpadon. Egymásután négy előadást ér meg Sudermann „Becsület”-e a mi színpadunkon, a mi méltán rendkívüli és váratlan sikernek mond-

Eladó ház.

A Fűvészkert-utcán 1077. számú jókarban lévő ház, mely áll 4 szoba, 1 előszoba, konyha, kamara, 4 pinczéből és a hozzátartozó 2¹/₂ hold on-dódi földjével együtt szabad kézből eladó.

Értekezhetni ugyanott a háztulajdonossal.

Hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város t. tanácsának 10187/1890. sz. a kelt határozata folytán, a városi ökörfogatokhoz tartozó felszerelések: u. m. szekerek, talyigák, jármok stb. a folyó 1891. évi február hó 6-ik napján reggel 8 órakor, a hatvan-utcai béresháznál tartandó nyilvános árverésen elfognak adatni.

Debreczen, 1891. február hó 3-án.

A város gazdai hivatal.

496. ki.
1891.

PÁLYÁZATI hirdetmény.

Hajdúvármegyébe kebelezett Nádudvar nagyközségben lemondás folytán megüresedett állatorvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak enél fogva azon okleveles állatorvos urak, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket, alólírt főszolgabíróhoz f. évi február 23-ig annyival inkább adják be, mivel a később érkező kérvények, a f. évi február hó 25 én Nádudvar község közházánál megejtendő választás alkalmával figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazás.

1. 400 frt. készpénz, mely a község pénztárából havi részletekben előlegesen fizetetik.
2. Látogatásért, s egyszeri rendelésért a) ha a jószág az orvos lakására

vitetik 15 kr. b) a községben nappal 30 kr. éjjel 40 kr.

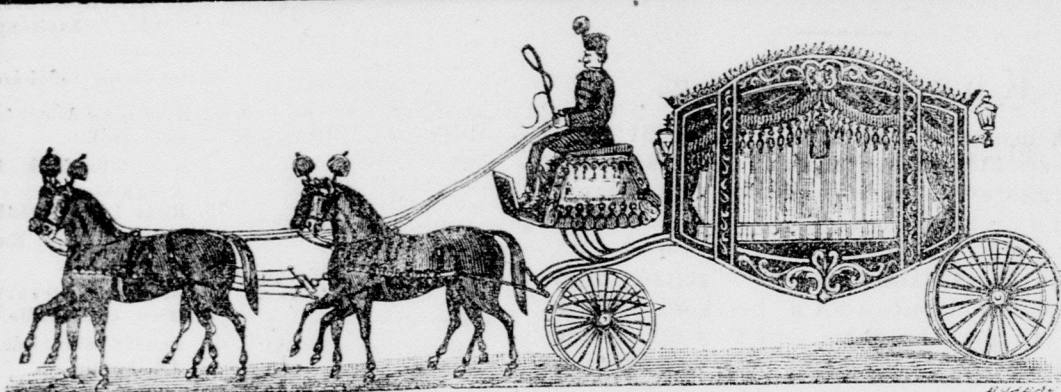
3. Műtétekért 1 frt.

4. A vármegyei szabályrendeletben megállapított vágatási díj.

Nádudvar, 1891 jan. 30.

Oláh Imre.

fb. főszolgabíró.

Dankó Mihály

ajánlja ujonnan berendezett

temetkezési intézetét,

DEBRECZENBEN

Czegléd-utca, a gyógyszertárral szemben.

Elvállal: temetések rendezését, a legnagyobb csinnal kiállítva, úgy helyben, mint vidéken.

Hullaszállítás érzekoporsóban, légmentesen elzárva; minden irányban, — vasuton árszabás szerint.

Halottaskocsijaim a legmagasabb igényeknek is megfelelők.

Ercz és művirág koszorukat szalag-irással, vagy a nélkül, a mai kor kívánalmához mért.

olcsó árért.

Teljes tisztelettel

Dankó Mihály.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettázás jóságánál nemesek a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészségé érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden tekintetben kizáró legyen. Teljes meggyugvással és bizalommal használható a

„Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères

PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemesek egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztók közönség sok félrevezetésnek van kitéve a vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czéjük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztos gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapszámait és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernières Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírosunk címlapján czéjük neve áll

BRAUNSTEIN FRÈRES

Cigarettapapírunk és hüvelyekink gyári raktára Bécében, l. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betükkal gazdagon felszerelt

s három gyorsajtóval berendezett

LEGNAGYOBB KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchényi-utca Simon-ház.

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, diszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivék, hivatalos nyomtatványok,

minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok, körlevelek.

GYÁSZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állíttatnak ki

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.